

SPIS RZECZY

Przedmowa Jana Drohojowskiego	5
CZĘŚĆ PIERWSZA: Spotkanie dwóch światów	21
Wstęp	23
I. Wiek odkryć	25
Europa w oczekiwaniu Kolumba	25
Kolumb — człowiek nowej epoki	29
Znaczenie odkrycia	34
II. Bogate dziedzictwo Hiszpanii i Portugalii	37
Hiszpania, do której Kolumb powrócił	37
Wczesna historia Iberów jako tło dziejów Ameryki iberyjskiej	38
Odradzające się państwa chrześcijańskie i ich instytucje, które wywarły wpływ na ukształtowanie Nowego Świata	42
Silna i zjednoczona Hiszpania czasów Kolumba	45
Złoty wiek kultury hiszpańskiej	49
Portugalia w czasach odrodzenia	51
III. Łąd i klimat Nowego Świata	54
Zdumiewający nowy łąd	54
Strefa karaibska w oczach pierwszych Hiszpanów	56
Góry i niziny Meksyku i Ameryki Środkowej	57
Kontynent południowoamerykański	60
Wpływ systemów rzecznych	64
Temperatura, opady i osadnictwo	67
Zwierzęta i rośliny Nowego Świata	70
IV. Amerykanie prekolumbijscy na północ od Panamy	73
Pochodzenie pierwotnych mieszkańców Nowego Świata	73
Arawakowie z wysp Morza Karaibskiego	77
Historia i kultura Majów	78
Imperia Tolteków i Azteków	85
V. Amerykanie prekolumbijscy na południe od Przesmyku	93
Ludy wcześniejsze od Inków na wybrzeżu i w górach zachodniej Ame- ryki Południowej	93
Imperium Inków	95

Czibczowie z Wyżyny Kolumbijskiej i Przesmyku	101
Plemiona w innych rejonach Ameryki Południowej	102
VI. Hiszpania w Nowym Świecie: pierwsze ćwierćwiecze	105
Dalsze poszukiwania drogi z zachodu na wschód	105
Hispaniola — laboratorium administracji kolonialnej	112
Ekspansja terytorialna wokół Morza Karaibskiego	120
VII. Podbój Ameryki Północnej przez Hiszpanów do 1600 r.	124
Poznanie Meksyku	124
Upadek imperium Azteków	128
Ekspansja z Tenochtitlán we wszystkich kierunkach	132
Tajemnicza Północ	136
Kopalnie północnego Meksyku	139
Terytorialne zdobycze Hiszpanii w dzisiejszych Stanach Zjednoczonych	142
VIII. Podbój Ameryki Południowej przez Hiszpanów do 1600 r.	145
Pizarrowie w kraju Inków	145
Peru — przez chaos do bogatej kolonii	149
Badania i podboje w północnej części Ameryki Południowej	153
Osadnictwo w Chile	157
Rzeka La Plata — brama do południowej części kontynentu	159
CZĘŚĆ DRUGA: Stary i Nowy Świat splatają się w nowe bogate wzory	165
Wstęp	167
IX. Administracja polityczna hiszpańskiego Nowego Świata	169
Długa droga rozwoju od czasów pierwszego gubernatora w Santo Domingo	169
Administrowanie koloniami z kraju macierzystego	170
Wicekrólowie jako przedstawiciele króla w Ameryce	175
Rządy prowincjonalne i samorządy	182
X. Kierunki rozwoju ekonomicznego w Nowym i Starym Świecie	186
Jak Hiszpania pojmowała dochody z imperium	186
Rolnictwo jako podstawa życia gospodarczego w koloniach	187
Przemysł górniczy i bogactwa dla króla i kolonistów	192
Przemysł i rękodzieło	194
Kolonialna siła robocza	196
Handel i rzemiosło pod kontrolą Hiszpanii	198
Pieniądze wpłacane do skarbu królewskiego	201
XI. Kościół i wiara w koloniach hiszpańskich	204
Świeckie i zakonne organizacje kościelne pod panowaniem Korony	204
Kościół, święci i uroczystości religijne w życiu kolonii	207
Wpływ religii katolickiej na Indian	210
Działalność, uprawnienia i nadużycia dygnitarzy kościelnych	213
XII. Społeczeństwo kolonii hiszpańskich	219
Kasty i klasy: dominacja białych	219
Czerwoni, czarni i mieszańcy	222
Życie społeczne w koloniach	226
Miasto i wieś w krajach Nowego Świata, posługujących się językiem hiszpańskim	231

XIII. Życie intelektualne w koloniach	235
Szkoły i wyższe uczelnie	235
Oświata i nauka	239
Książki pisane i książki czytane	242
Poezja, muzyka i sztuka	245
XIV. Wiek XVII: Rywalizacja międzynarodowa i ekspansja terytorialna	250
Pierwsze wyzwanie rzucone potędze Hiszpanii	250
Zagrożenie ze strony Francji i Holandii	252
Rywalizacja anglo-hiszpańska 1600-1700	254
Ekspansja na północnym pograniczu	257
Zmiany graniczne w Ameryce Półd.	261
XV. Zmiany, które przyniósł wiek XVIII	264
Nowy Świat rozwija się w oderwaniu od Starego	264
Konflikty międzynarodowe a granica północna	267
Ekspansja defensywna wzdłuż granicy północnoamerykańskiej	269
Konflikty graniczne i konsolidacja Ameryki Południowej	272
Zmiany ekonomiczne w stuleciu Burbonów	274
Spóźnione reformy polityczne Burbonów	278
Oświecenie w Ameryce hiszpańskiej	280
XVI. Brazylia jako kolonia	285
Portugalskie interesy w Brazylii i osadnictwo do 1600 r.	285
Ekspansja w głąb kraju	288
Obca rywalizacja i interwencja	292
Warunki polityczne i ekonomiczne	294
Kolonialne społeczeństwo brazylijskie	298
Religia i kultura w Ameryce portugalskiej	301
CZĘŚĆ TRZECIA: Ameryka Łacińska budzi się i buntuje	305
Wstęp	307
XVII. Tło walk o niepodległość	310
Niezadowolenie wewnątrz imperium	310
Wpływ Rewolucji Francuskiej na strefę karaibską	315
Interwencja angielska przeciw władzy hiszpańskiej	319
Wypadki w Europie, które doprowadziły bezpośrednio do rewolucji	323
XVIII. Wojny o niepodległość Ameryki hiszpańskiej	327
Wenezuela pierwowzorem — Bolívar jej bohater	327
Pozyskiwanie północnej części Ameryki Południowej	331
Niepodległość południowej części Ameryki Półd.	334
Zdobycie Peru, ostatniej twierdzy hiszpańskiej	338
Ruch niepodległościowy w hiszpańskiej Ameryce Półd.	342
XIX. Koniec jednej ery i początek drugiej	347
Problemy młodych niedojrzałych państw	347
Problemy polityki zagranicznej nowych niepodległych państw	348
Spuścizna teorii polityczno-społecznych wielkich przywódców	352
Szlachetne teorie polityczne w świetle twardej rzeczywistości	355
Warunki gospodarcze i społeczne w zaraniu niepodległości	360

CZĘŚĆ CZWARTA: Dziewiętnaście państw wyłania się w XIX wieku . . .	365
Wstęp	367
XX. Meksyk w XIX w.	373
Początki nowej republiki	373
Santa Anna i wojna amerykańska	376
Epoka Benita Juárez	381
Wiek „diaz-potyzmu”	386
Życie kulturalne Meksyku — sceneria głównych wydarzeń	390
XXI. Wzrost i upadek cesarstwa brazylijskiego	393
Pokojowe oderwanie się Brazylii od macierzy	393
Pedro II, wybitny człowiek, łagodny despota	399
Rozwój gospodarczy i społeczny w czasach Dom Pedra	402
Rola Dom Pedra w rozwoju kulturalnym Brazylii	405
Sprawa niewolnictwa i upadek Pedra II	408
XXII. Argentyna — państwo gauchos	412
Nowe państwo kreolskie w obrębie Prowincji La Platy	412
Gaucha — dyktator	414
Od konstytucji 1853 do r. 1900	417
Gauchos w Argentynie XIX wieku	423
Życie w Argentynie przesuwają się z Pampy do miast	425
XXIII. Rozwój Chile i jego czołowi politycy do r. 1900	429
Narodziny nowego państwa	429
„Dziesięcioletki” postępu w połowie stulecia	431
Toczone przez Chile wewnętrzne i zewnętrzne wojny	434
Rozwój umysłowy i społeczny w bogatym Chile	437
XXIV. Chaos w Urugwaju i Paragwaju	440
Urugwaj, burzliwy kraj na wschodnim brzegu La Platy	440
Paragwaj — państwo odizolowane za pierwszych dyktatorów	446
Wojna paragwajska Francisca Solana Lópeza	450
XXV. Trzy borykające się z trudnościami republiki Andów Środkowych	454
Wspólna spuścizna caudillismo	454
Ekwador — państwo ultrareligijne	455
Peru — pogorszenie od czasów wicekrólestwa	458
Boliwia — dziecię Simóna Bolívara	461
Wojny i spory międzynarodowe, opóźniające rozwój państw andyjskich	464
Gospodarcze i społeczne zacofanie w Andach	467
Życie kulturalne w państwach andyjskich	469
XXVI. Kolumbia i Wenezuela do 1900 r.	471
Wielka Kolumbia — nieudany eksperyment Bolívara	471
Burzliwa polityka Kolumbii do 1903 r.	471
Rozwój gospodarczy i kulturalny Kolumbii do 1900 r.	475
Wenezuela — wiek Páeza	478
Wenezuela — wiek Guzmána Blanco	481
XXVII. Strefa karaibska i Ameryka Środkowa w w. XIX	485
Dwa obszary o wielu wspólnych cechach	485
Niespokojna Kuba w obrębie osłabionego imperium	485
Niepodległość Kuby	489

Pierwsze stulecie Haiti jako republiki murzyńskiej z językiem francuskim	491
Santo Domingo — hiszpańska przyczepka Haiti	496
Próby federacji w Ameryce Środkowej	497
Nikaragua — ośrodek intryg o kontrolę Przesmyku i ojczyzna jednego sławnego poety	504
Bibliografia uzupełniająca	507
Skorowidz biograficzny	513
Skorowidz nazw geograficznych	525
Spis map	535

Str.	od góry	od dołu	Str.	Przedmowa
19		18-19	polonista : Stanisław	polonista Stanisław
			uczestnik powstania hiszpańskiego, hr. Alfons	uczestnik powstania hiszpańskiego, hr. Alfons
20	10		1897	1898
21	11, 12		Vallaguet	Vallaguet
22	13, 14	15	Vallaguet	Vallaguet
23		1-1	Salazar Yarnal, de las Rucas	Salazar Yarnal de las Rucas
24	16-17		wyprawienie w San Marcos	uniwersytet San Marcos
25		2	Willernberg	Willernberg
26		18-19	nie dopuścić, w antycypacji dwunastu kobiet"	nie dopuścić, by wysłady niegodne jej talentu i szlachetności odprawy i kłopotu w antycypacji dwunastu kobiet"
27	22		A. Norwida	A. Norwida
28		3	„Partia Chłopska"	partia „Chłopska"
29	1892 kani		Hamilton Alexander	Hamilton Alexander
30			konst. gen. polityk	konst. polityk
31	1892 kani		Madison James	Madison James
32			gen. polityk	gen.
33	1892 kani		Montana hr., wódz	Montana hr., wódz
34			wódz Półn. Kongo	Novel Kongo
35	1892 kani		St. Augustin, fort w Górnym Kongo	St. Augustin, fort
36	1892 kani		Willernberg	Willernberg